

Het Nederlandse Waddengebied

1. Gegevens gebied/indiener

1.2. Naam indiener of indienende organisatie

Stichting Nationaal Park Duinen van Texel

3. Mede-indieners

3.1. Zijn er anderen dan contactpersoon die deze aanvraag mede indienen?

Ja

3.1.1. Vul hier de organisaties en contactpersonen in.

Mede-indieners

Trojka Werelderfgoed Waddenzee
Nationaal Park Schiermonnikoog
Aanjager Werelderfgoed Waddenzee
Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten

Ondersteund door:

Nationaal Park Lauwersmeer
Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW)
Stichting Holwerd aan zee
Regiecollege Waddengebied (RCW)

De overige organisaties in de Coalitie Wadden Natuurlijk:

Waddenvereniging
It Fryske Gea
Het Groninger Landschap
Landschap Noord-Holland
Vogelbescherming Nederland
Stichting WAD

4. Kerngegevens inzending

4.1. Criterium 1: De inzending heeft betrekking op een samenhangend gebied waarbinnen natuurgebieden van (inter)nationale waarde zijn gelegen. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Als het in Nederland gaat om natuur van internationale allure, dan kan het Waddengebied niet ontbreken. Deze landschaps-ecologische eenheid is het grootste en mooiste natuurgebied van Nederland, waarin wordt gewoond, gewerkt, gerecreëerd en waar veel te beleven valt. Het Waddengebied:

- is het grootste intergetijdengebied met een gematigd klimaat ter wereld waar natuurlijke processen nog vrij spel hebben;
- is één van de belangrijkste gebieden voor (trek)vogels ter wereld waar 6 miljoen vogels wonen en twee keer per jaar 10-12 miljoen vogels doorheen trekken;
- herbergt een unieke variëteit aan (zeldzame) plant- en diersoorten;
- de Waddenzee heeft de UNESCO status van natuurlijk Werelderfgoed en de UNESCO Mens en Biosfeer status;
- herbergt drie Nationale Parken;
- is grotendeels Natura2000 gebied;
- bestaat uit afwisselende (cultuurhistorische) landschappen, met ieder hun eigen verhaal.

Deze inzending heeft betrekking op het gehele Waddengebied (bijlage A). Deze begrenzing is bewust gekozen want het unieke Waddengebied is een eenheid van Waddenzee, eilanden, kwelders, cultuurhistorische landschappen van de vastelandskust én Noordzeekustzone.

Door (informele) samenwerkingsverbanden dragen indieners bij aan bescherming van landschappen, ecosystemen, soorten en genetische variatie en aan een sociaal-culturele en ecologisch duurzame economische en menselijke ontwikkeling van het Waddengebied. Bijbehorende activiteiten zijn o.a.:

- Versterking van beheer, promotie en educatie in kader “Samenwerkingsagenda Beheer Waddenzee” (http://www.waddenzee.nl/fileadmin/content/Dossiers/Overheid/pdf/2pvabeheer2014132079_01.pdf);
- Natuurherstel en economische transitie naar een duurzaam medegebruik via Programma naar een Rijke Waddenzee (http://rijkewaddenzee.nl/wp-content/uploads/2016/04/PRW_Programmaplan_I.pdf);
- Investeren in ecologie/economie door Waddenfonds.
- Het beschrijven en verbeelden van het verhaal van het landschap;
- Afstemming en advisering van beleid door het Regiecollege Waddengebied, waarin de stakeholders op bestuurlijk niveau zijn vertegenwoordigd.

We willen het wiel niet opnieuw uitvinden! Afgelopen jaren zijn er voor natuur, toerisme en gebruik voldoende visies en plannen gemaakt. Nu gaan we samen aan de slag. Deze

aanvraag richt zich op versterken van het icoon Waddenzee door in te zetten op (inter)nationale promotie van “Wadden Natuurgebied van Wereldklasse”.

4.2. Criterium 2: De inzending gaat in op (de ontwikkeling van) de unieke (potentiële) belevingsmogelijkheden, die passen bij de draagkracht van het gebied. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Het Waddengebied is uniek vanwege schaal en dynamiek. Het is niet statisch, maar verandert voortdurend, onder invloed van wind/zee en in interactie met de omgeving. De kernwaarden zijn openheid, rust, duisternis, getij, de grote massaliteit en biodiversiteit van planten en dieren en authenticiteit. Het Waddengebied kan je beleven in alle ‘soorten en maten’ en is afwisselend:

- Van unieke natuurbelevissen tot wandelingen op strand;
- Cultuur-, landschap- en muziekfestivals;
- Bezoek aan meer dan vijftig musea en bezoekerscentra.

Wat willen we bereiken:

- Bewustwording bij het (inter)nationale publiek en een educatieprogramma; over hoe bijzonder het Waddengebied is;
- Eén internationaal beeldmerk voor het Waddengebied met eenduidige marketing- en promotiecampagnes;
- Kwaliteitsverhoging van Waddenbezoek en Waddenbeleving. (Zie betreffende hoofdstuk in bijlage B)
- Het Waddengebied staat (inter)nationaal op de kaart (in de top 10 lijstjes van reisbestemmingen);
- Stimuleren van het creëren van meer toegevoegde waarde t.a.v. de toeristische producten (kwaliteitsverbetering) door organisaties beter te laten samenwerken;
- Effectiever beheer, zoning en monitoring van het Waddengebied. Behoud van natuurwaarden en recreatieve druk gaan niet vanzelf goed samen. Voorlichting en communicatie over duurzaam toerisme geven we een impuls.

Wat gaan we doen:

- Educatieprogramma/pakket opstellen voor basis- en middelbare scholen;
- Training gidsen en betrokken ondernemers over de bijzondere waarden van het gebied;
- Eén beeldmerk (Waddenzee Werelderfgoed) met een (inter)nationale promotie- en marketingcampagne, inclusief een natuurfilm a la De Nieuwe Wildernis met een 4-delige NPO serie;
- We gaan kwaliteitsbladen en bloggers verleiden om het Waddengebied te etaleren, maken een top 10 te doen en organiseren elk jaar een Dag van het Wad;
- We gaan een community of practise oprichten om de toeristische producten beter op elkaar te laten afstemmen;
- We gaan concepten voor beheer, zoning en monitoring (zoals Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen) verder uitbouwen (pilotprojecten) zoals; Vogelboulevard Texel, Vogelfestival Lauwersmeer, toewerken naar één Dark SKy Park Waddengebied.

4.3. Criterium 3: Voor de inzending is draagvlak van, en de samenwerking tussen partijen geborgd, en er is zicht op haalbaarheid en uitvoering. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Het Waddengebied is groot en kent diverse partijen (overheden, beheerders, ondernemers en inwoners) die in samenwerkingsverbanden nationaal en internationaal opereren. Al deze partijen zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in het Regiecollege Waddengebied. Door UNESCO is de Waddenzee al als icoon bestempeld en daarbij verdient de Wadden ook een plek als één van de mooiste natuurgebieden van Nederland. Het Regiecollege Waddengebied (waar de natuurorganisaties als mede indiener van dit plan in vertegenwoordigd zijn) heeft dan ook samen met de Nationale Parken, Trojka (bestuurlijk verantwoordelijk voor duurzaam toerisme met een prominente rol voor ondernemerschap) en Waddenzee Werelderfgoed besloten om mee te doen aan deze verkiezing waarmee we dus gesteund worden door alle partijen die betrokken zijn bij het Regiecollege. Daarnaast zijn er nog aanpalende organisaties en programma's die hun steun hebben uitgesproken. Daarmee hebben we een breed draagvlak voor deze inzending.

De huidige organisatie- en overlegstructuren vormen het uitgangspunt en de borging voor uitvoering van de voornemens van deze inzending en zijn de basis voor het uitbouwen van draagvlak en samenwerking. Deze organisaties beschikken allen over overheids- en private financiering en een organisatiestructuur die uitvoering van dit programma borgt. Als dit bidboek leidt tot verkiezing van het Waddengebied als gebied van wereldklasse zullen de betrokken indieners een consortium vormen om het programma uit te voeren. We kiezen voor een consortium om zo slagvaardig en efficiënt de activiteiten te kunnen uitvoeren. Daarbij zal het consortium nauw samenwerken met beheerders, gebruikers, bewoners, programma's zoals; Programma naar een Rijke Waddenzee en de NPWK organisatie. Ook zullen Werelderfgoed, Nationale Parken en hun belangrijkste beheerders Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten lokaal zoveel mogelijk belanghebbenden, gastheren en ondernemers bij het gebied betrekken en daarmee draagvlak creëren voor dit programma en voor duurzaam behoud en benutting. We creëren internationaal draagvlak via trilateraal overleg tussen Denemarken, Duitsland en Nederland.

4.4. Criterium 4: De inzending draagt bij aan de regionale sociaaleconomische ontwikkeling. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Zoals eerder aangegeven is heel bewust door de deelnemende partijen gekozen voor het gehele Waddengebied: de Waddenzee, de vastelandskust, de eilanden en de Noordzee kustzone. Dit gebied:

- Trekt jaarlijks 10 miljoen toeristen, met zo'n 50 miljoen overnachtingen en 30 tot 40 miljoen dagjesmensen;
- Heeft een geschatte jaarlijkse toeristische omzet van 3-5 miljard;
- Waar 0,8 - 3,7 miljoen mensen (afhankelijk van gehanteerde grens) op het vasteland gedeelte en 25.000 op de eilanden wonen;

In relatie tot deze aanvraag zijn er vanuit sociaaleconomische perspectief twee invalshoeken in het Waddengebied, namelijk eilanden en vastelandskust.

De eilanden kennen vanwege de sterk ontwikkelde toeristische sector geen noemenswaardige werkeloosheid, het sociale voorzieningenniveau is over het algemeen goed. Echter, als gevolg van de grote toeristenstroom staat de aandacht voor de eilander natuur, cultuur en identiteit onder druk. Ook vergrijsst het gebied. Daarom moeten wij duurzaamheid in de breedste zin vergroten en zorgen dat we niet de kip met de gouden eieren slachten maar juist zorgen voor het vergroten van de toegevoegde waarde van natuurbeleving, landschap en cultuurhistorische waarden.

Provincies en gemeenten langs de vastelandskust hebben de gezamenlijke ambities de toeristische branche te stimuleren. Toerisme in deze regio is zeer wenselijk, vanwege demografische ontwikkeling in de regio en de ijle economie. Toerisme is een groeisector en de aanwezigheid van natuurgebieden, Nationale Parken en Werelderfgoed Waddenzee benutten we als katalysator voor de sociaaleconomische ontwikkeling.

Naast de hoofdactiviteiten die onder 4.2 zijn genoemd gaan we ook aan de slag met:

- Meerjarig investeringsfonds (Waddenfonds);
- Samen met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed beschrijven van het DNA van de Wadden.
- Met Sense of Place gaan we een natuur-/cultuurroute ontwikkelen;
- Gezamenlijk aantrekken van sponsoring;
- Onderzoek naar best practices voor nieuwe financieringsvormen (bijv. Jurassic Coast, Kuhrtax);
- Instandhouding en verbetering van de basisinfrastructuur Waddengebied;
- Specifieke doelgroep- en productontwikkeling ter stimulering van toerisme in voor- en naseizoen.

4.5. Criterium 5: De inzending voorziet in een adequate governance. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

De gezamenlijke natuurorganisaties en de Nationale Parken dienen één bidboek in voor het Waddengebied, in samenwerking met het team UNESCO Werelderfgoed Waddenzee o.l.v. de Troika (Gemeenten, Provincies en Rijk) en haar boegbeeld Gerard Kremer. Hiermee versterken we de reeds de ingezette acties vanuit Werelderfgoed Waddenzee en de Nationale Parken.

Wij willen inzetten op een effectieve, herkenbare en intensieve samenwerking met alle bestaande instanties en instituties van het Waddengebied. Voor de drie Nationale Parken en het Werelderfgoed Waddenzee is de governance adequaat geregeld en is er geen aanleiding dit te veranderen. De indieners vormen een consortium om het in dit voorstel aangekondigde programma samen uit te voeren.

We zijn bereid om onze ervaringen op het gebied van governance van het Werelderfgoed te delen gericht op de versterking en promotie van Natuur van Wereldklasse.

Binnen de aanpak UNESCO Werelderfgoed Waddenzee willen we voor het Waddengebied bezien of aspecten van de Mens and Biosfeer aanpak een en ander kan versterken.

Verder voorzien wij een aantal pilotprojecten (naast de onder 4.2. genoemde pilotprojecten) die wij willen uitvoeren als voorbeelden voor toekomstig omgaan met

natuurgebieden van wereldklasse, het adagium hierbij is leren door doen (zodat we concreet stappen zetten), voorbeelden zijn:

- Texel, in overleg met overheid, agrarische sector en andere betrokkenen uitbreiding van het Nationaal Park met diverse gebieden, oa van Natuurmonumenten.
- Tussen de Nationale parken van Schiermonnikoog en Lauwersoog, voor het opzetten van een betere samenwerking van beheerders en ondernemers;
- Nationaal Park Duinen van Texel en St Eustatius Nationaal Park zijn zusterparken en gaan gezamenlijk onderzoek doen om oplossingen te zoeken voor problemen als invasieve soorten en toenemende gebruiksdruk, inclusief educatie en voorlichting hierover.
- Holwerd aan Zee: een integrale, innovatieve gebiedsontwikkeling van de Holwerders zelf, om een bijdrage te leveren aan o.a. (inter)nationale natuurdoelstellingen, waterveiligheid, recreatie en toerisme. Voor meer info zie www.holwerdaanzee.nl.

4.6. Criterium 6: De inzending levert een substantiële bijdrage aan de te ontwikkelen merkstrategie voor de Nederlandse Nationale Parken. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Wij hebben voor de Wadden een marketingstrategie voor ogen, waarvan de uitgangspunten ook bruikbaar zijn in andere nationale parken. Het Werelderfgoed Waddenzee en de drie Nationale Parken vormen hierbij de basis.

We zetten niet alleen in op toerisme maar ook op bewustwording bij het publiek en in het bijzonder bij jongeren (zijnde de doelgroep van morgen).

De basis van de strategie is het in de markt zetten van de het Waddengebied als geheel. De unieke beleving staat centraal.

Met de onder 4.2. genoemde 'activiteiten' gaan we het gebied etaleren en zorgen we voor bewustwording en geven we toeristen een onvergetelijke Waddenervaring.

Andere voorziene acties naast de onder 4.2. genoemde zijn:

- Eén online portal;
- Verder ontwikkelen en uitbreiding van ambassadeurschap d.m.v. bijv. opleidingen. Bij het beleven van het Waddengebied spelen ondernemers als gastheer van het Waddengebied een belangrijke rol (DNA kunnen vertellen);
- Stimuleren van afstemming en samenwerking zal regionaal en nationaal tot grote meerwaarde leiden;
- Ontwikkelen van een Reisgids Waddengebied;
- De komende jaren zullen er twee grote Waddenzee Werelderfgoedcentra's worden geopend.

Bij het uitwerken van de strategie zoeken we aansluiting bij de initiatieven van de samenwerkende organisaties op het gebied van toerisme. Concreet denken wij aan:

- Benutten van NBTC kanalen en Holland marketing;
- Samen met Schiphol en KLM verkennen van mogelijkheden om de Wadden te laten zien op Schiphol;
- Met de Watergezant kijken naar mogelijkheden om de Wadden internationaal te positioneren;

- Special over het Waddengebied in kwaliteitsbladen.

Een poot van de vermarkting is cross-selling. Onze gasten worden ook gewezen op de andere nationale parken (en werelderfgoederen) in Nederland. We gaan actief meewerken, en eventueel initiëren we het, aan het ontwikkelen en in de markt zetten van arrangementen waarbij een bezoek aan de Waddenzee wordt gecombineerd met een bezoek aan andere parken.

4.7. Beschrijf welke kosten met de hierboven genoemde activiteiten samenhangen en specificeer die.

Zoals hiervoor al beschreven gaan we niet opnieuw het wiel uitvinden. Er gebeurt al veel in het Waddengebied en daar sluiten we bij aan of we versterken het. Financieel hebben de indieners en ondersteuners hun eigen middelen o.a. voor communicatie en educatie. Het Programma naar een Rijke Waddenzee en het Waddenfonds bieden gelegenheid om projecten te ontwikkelen en tot uitvoering te brengen (zie ook het inmiddels geaccordeerde <http://www.investeringskaderwaddengebied.nl/actueel/>). Als het Waddengebied tot één van de 4 mooiste natuurgebieden van Nederland wordt verkozen willen wij de 100k€ inzetten voor de hiervoor beschreven acties met de nadruk op één verhaal, één beeldmerk, één Waddengebied van Wereldklasse, voor iedereen. Wij hebben een aantal mogelijke projecten geselecteerd (zie bijlage B) waaruit wij t.z.t. in overleg met de organisatie NPWK een keuze zullen maken.

Voor versterken van educatie en communicatie (inclusief film) denken wij circa 35 k€ in te kunnen zetten. Eenzelfde bedrag willen we inzetten voor het ontwikkelen van gezamenlijk arrangementen, beeldmerk en (inter)nationale marketing (we werken hierbij trilateraal samen). Er wordt 10 k€ gereserveerd voor coördinatie en community of practise en we zullen circa 20 k€ inzetten voor pilotproject(en) op gebied van beheer, zonering en monitoring wat ook voor andere natuurgebieden bruikbaar zal zijn.

Honderdduizend euro éénmalig is niet veel voor het Waddengebied. Het risico bestaat dat we de middelen te veel gaan versnipperen, echter we willen ook recht doen aan de vele initiatieven die er al zijn op dit gebied die bijdragen aan een gezamenlijke uitstraling. Na toekenning zullen de indieners hier in overleg met NPWK regie op voeren. De indieners zijn van mening dat voor het verdere traject er structurele Rijksfinanciering moet komen voor de positionering van Natuurgebieden van Wereldklasse. Afhankelijk van de ambitie denken wij aan bedragen van 100 k – 500 k€/jaar.

5. Samenvatting

Geef een samenvatting van uw inzending.

Het Nederlandse Waddengebied, van Den Helder tot Eems Dollard is met zijn kusten, stranden, dijken, duinen, eilanden, havenplaatsen het grootste meest afwisselende en vooral unieke natuurgebied van Nederland. Als het in Nederland gaat om natuur van internationale allure, denken velen direct aan dit gebied, waar natuurlijke processen nog grotendeels vrij spel hebben. De betekenis, landschappelijk, ecologisch en sociaaleconomisch is groot, zowel regionaal als (inter)nationaal. De Waddenzee is Werelderfgoed en het Waddengebied herbergt 3 Nationale Parken.

Behoud van natuurwaarden en recreatieve druk gaan niet vanzelf goed samen. Overal speelt dat dilemma. Als we het in het Waddengebied met zijn open landschap en kwetsbare natuur (verstoringgevoelige vogels en zeehonden) weten te regelen, dan kan het overal. Zonering is essentieel. In sommige gebieden kan en mag meer dan in andere. In de huidige Nationale Parken is met zonering veel ervaring. Daarmee worden, bij toenemend toerisme, de parels van de natuur veiliggesteld en versterkt. Voortbouwend op nieuwe concepten (zoals in Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen) worden nieuwe initiatieven ontwikkeld en toegepast. Dit geeft een impuls aan de ruimtelijke kwaliteit en aan nieuwe belevingsconcepten, waarbij de kwetsbare natuur zoveel mogelijk gespaard wordt. Hierbij willen we naar een effectiever en eenduidiger beheer, zonering en monitoring van alle natuurgebieden inclusief het 'natte wad'. Als we gedurende de pilotperiode hier in het open landschap van het Waddengebied de juiste balans in weten te vinden, dan biedt dat in alle natuurgebieden in Nederland perspectieven voor de spanning die recreatieve druk steeds meer oplevert voor de te beschermen natuurwaarden.

We willen samen verder werken aan de unieke belevingsmogelijkheden van het Waddengebied (zie ook bijlage C). Kernwaarden zijn, ruimte, rust, strand, duisternis, zand/slib in een gevarieerd pallet van landschappen en planten-, dier- en vogelsoorten. We willen het (DNA) verhaal van de Wadden helderder krijgen. Wat is het verhaal van het landschap en wat van zijn bewoners door de tijden heen. Samen met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en Sense of Place willen we het verhaal van de landschapsgeschiedenis van het totale gebied beschrijven en verbeelden. Dit geeft een impuls aan behoud van historische waarden en aan het vormgeven van de beleving van het landschap. Daarnaast willen we meer samenwerking tussen een zich uitbreidend aantal informatiecentra, afgestemde en gebundelde promotiecampagnes en eenduidigheid bijvoorbeeld middels één beeldmerk.

Middels regelmatig overleg binnen besturen, overlegorganen en klankbordgroepen waarin alle relevante partijen vertegenwoordigd zijn creëren we draagvlak voor de uitvoering van dit programma. Daarbij denken wij synergievoordelen te behalen met betrekking tot organisatie, uitstraling en uitvoering. Dit geldt met name op het vlak van een eenduidige vermarkting & promotie, voorlichting & educatie.

Vooral het vasteland behoeft verdere stimulering van de regionale sociaaleconomische ontwikkeling. De pilot rond Holwerd aan zee is hier een voorbeeld van. Voor het gehele gebied willen wij verkennen hoe we uit toerisme meer financiën t.b.v. beheer en promotie kunnen genereren, meerjarige investeringsprogramma's kunnen opzetten en specifieke doelgroepgerichte productontwikkeling kunnen stimuleren. In een bredere landelijke context streven we ook naar een verdere uitstraling door een online portal, top 10 to-do-list, gezamenlijk PR en brochure materiaal en het ontwikkelen en in de markt zetten van arrangementen waarbij een bezoek aan de Waddenzee wordt gecombineerd met een bezoek aan andere nationale parken, zowel regionaal als thematisch.

De beheerders (o.a. natuurbeheersorganisaties, Waddenunit, Rijkswaterstaat) en organisaties als Waddenvereniging werken nog meer structureel samen om de bezoeker goed te woord te staan vanuit één concept. Het Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW, met beleving als onderdeel) ontwikkelt afstemming en regie tussen overheden, natuurorganisaties en bedrijfsleven, en zal jaarlijks de Dag van het Wad organiseren. Daarnaast wordt gezocht naar en geëxperimenteerd met nieuwe belevings- en overnachtingsconcepten. We willen de sociaaleconomische ontwikkeling en samenwerking passend in het Waddengebied verder stimuleren.

Samen met toeristenbureaus die ons nu al helpen, VVVs, NBTC, Marketing Groningen willen wij het merk "Wadden, natuurgebied van Wereldklasse" nog beter neerzetten en uitdragen. Daarbij spelen ook vragen als: Waar komen al die bezoekers precies voor? Wat beweegt hen? Wat is het gebied méér dan eiland met strand? Hoeveel bezoekers kunnen we aan zonder onze kernwaarden te verliezen, en als dat wel dreigt te gebeuren, hoe verspreiden we die bezoekers beter over het gehele gebied of over Nederland zodat zowel natuur als lokale ondernemers profiteren?

Met dit programma en onze ambities willen we het Waddengebied nog eenduidiger op de kaart zetten! Resultaat is een, aantrekkelijk en gevarieerd gebied met een eigen verhaal en karakter. Het is een veerkrachtig samenhangend, duurzaam ontwikkeld gebied, met ruimte voor natuur, toerist, bewoner en ondernemer.

6. Overige

6.1. Bent u bereid opgedane kennis en ervaring te delen en beschikbaar te stellen aan alle Nationale Parken en andere inzenders en deel te nemen aan een de te ontwikkelen Community of Practice ?

Ja

Licht eventueel toe.

De indieners zijn lid van SNP en zullen via diverse kanalen (o.a. zoals genoemd in het voorgaande deel van dit bidbook) de resultaten van dit project uitdragen. Wij richten ook zelf een community of practice op (zie 4.2) en zullen nauw aansluiten bij landelijke ontwikkelingen

6.2. Is over deze inzending contact geweest met betrokken provincie(s)?

Ja

Beschrijf het resultaat

Hoewel geen van de betrokken provincies onverdeeld gelukkig is met de manier waarop de Nationale Parken van Wereldklasse nu via een prijsvraag worden gekozen, zijn zij alle van mening dat het UNESCO Werelderfgoed de drie Nationale Parken en het bredere Waddengebied bij een verkiezing van de mooiste natuurgebieden van Nederland niet mag ontbreken. Er is overleg geweest met alle betrokken instanties en personen. Dit heeft geresulteerd in het hier gepresenteerde bidbook met zorgvuldige formuleringen met betrekking tot het uit te voeren programma en de governance passend bij het Waddengebied.

De provincies zijn vertegenwoordigd in het RCW (Regie College Waddenzee). Het RCW is één van de ondersteuners van deze inzending. Het WEWZ (Werelderfgoed Waddenzee) is mede-indiener van deze inzending en daarin zijn zowel provincies als gemeenten vertegenwoordigd.

De indieners en ondersteuners zijn het erover eens dat een gezamenlijke aanvraag uit het Waddengebied zich moet richten op het verder versterken van de promotie van het gehele gebied en de deelgebieden - zijnde de huidige Nationale Parken -, direct aansluitend op de reeds lopende promotie in het kader van het Werelderfgoed Wadden.

Bijlagen

Upload eventuele bijlage(n) (maximaal 10)

- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlagebijbidbookwaddengebied-001.docx>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlagebbidbookwaddengebiedkosten-001.docx>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlagecglossybidboekwaddengebiedlr-001.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlagedfotoswaddengebied.pdf>

7.1. Indien van toepassing: geef aan welke bijlage(n) u meestuurt en waar dat bij hoort (afbeeldingen, kaarten)

Bijlage A: kaart van het Waddengebied zoals gedefinieerd voor dit bidbook. (bij 4.1)

Bijlage B: Bidbook Waddengebied kosten en mogelijke verdeling financiën (bij 4.7)

Bijlage C: Glossy bij bidbook Waddengebied (bij gehele bidbook)

Bijlage D. een paar foto;s van diverse gebieden (bij gehele bidbook, voor later gebruik)

7.2. Beschikt u over beeldmateriaal van uw gebied, wat eventueel gebruikt kan worden bij de publieksjurering?

Ja